

v stari šoli poleg farne cerkve v Vitanji, da se začne delovanje nove posojilnice, kakor je bilo v nedeljo poprej preklicano. Navzoč je bil med drugimi tudi g. Fr. Lončar, tajnik posojilnice v Celji. Načelnik nove posojilnice, g. J. Žičkar nagovori pričujoče blizu tako-le:

Častiti možje!

Kar smo že dolgo časa nameravali, česar so mnogoteri izmed nas tudi zelo potrebovali, to smo z božjo pomočjo dosegli: ustanovili smo si lastno posojilnico v Vitanji, katera bo začela danes svoje delovanje.

Danes pred 4 tedni, 29. majnika t. l., prišli so k nam v Vitanje gospodje: Miha Vošnjak, dr. Lavoslav Gregorec, oba državna poslanca, g. Lovro Baš, c. kr. notar v Celji in g. Fr. Lončar, tajnik Celske posojilnice, in ta je danes zopet med nami, da nam na drobno razkaže, kako da gre pri posojilnici poslovati.

Ni mi treba veliko govoriti o namenu posojilnice. Le to rečem: nje namen je 1. denarje sprejemati in 2. denarje izposojevati.

1. Denar sprejemlje posojilnica v prvi vrsti od svojih udov, od tistih oseb, ki so jo ustanovile. Udje jemljejo tako imenovane deleže, ki so podlaga vsemu posojilničnemu zavodu. Vsak delež naše posojilnice velja 5 gld.

Posojilnica pa sme denar sprejemati tudi od neudov, t. j. od vsakega, ki ga hoče pri nas nalagati. Za te vloge se bo plačevalo vložnikom po 5 od sto.

Ali bo pa za denar, pri naši posojilnici naložen varno? Tako je že marsikdo pepraseval. Vprašam tudi jaz: Zakaj pa ne? Ali niso možje, ki so izvoljeni, da vodijo posojilnico, zanesljivi, pošteni gospodarji? Ali niso dobri in vestni kristjani? Da, na tem je mnogo. Če so voditelji denarnega društva prebrisane glave, in če so znani kot pošteni kristjani, ki se bojijo Boga in zvesto spolnjujejo vse svoje dolžnosti, ne bo se pač nikomur bati, da bi z njegovim denarjem vestno ne ravnali. Nasprotno pa trdim: Človek, ki se Boga ne boji, ki zanemarja svoje krščanske dolžnosti, ne bo pošteno ravnal z denarjem, ki se mu zaupa. Zato smo že več let sem doživeli silno žalostne prikazni. Pri enakih družbah, kakor je naša posojilnica, opravljali so službo ljudje brez vse vesti in le premnogokrat se je slišalo in bralo: ravnatelj une banke je zbežal s toliko in toliko tisočaki ali pa: ravnatelj te in te hranilnice se je vstrelil, ker so mu prišli na sled, da jo je goljufal. Žal, da bi Vam o taki brezvestnosti lahko več izgledov navedel...

Če so toraj v odbor naše posojilnice izvoljeni možje, ki se bojijo Boga, smete zaupati, da bojo vestno ravnali tudi s ptujim blagom, ki jim je v varstvo izročeno.

Zraven tega je bil pa izvoljen v prvi skupščini, dne 29. majnika Jan. Verčnik v pregledovalca društvenih računov in Martin Jelenko v njegovega namestnika. Ta dva moža imata pravico, da smeta vsaki čas blagajnico pregledati, denar prešteti ter po posojilničnih knjigah razsoditi, je-li vse v redu ali ne. In če bi našla kakšen nered, sta dolžna to naznaniti društvenikom, da se po postavi popravi vsaka pomanjkljivost.

Te dni se Vam je od neke strani prerovalo, da bojo tisti, ki bojo imeli s posojilnico kaj opraviti, ob vse prišli, da bojo vse zgubili! Na to Vam odgovarjam sledeče:

Tisti, ki nam bojo denar vlagali, naj bojo prepričani, da bomo vloženi denar izposojevali le takim osebam, ki so popolnoma zanesljivi in pošteni in ki bojo imeli tudi zanesljive in poštene poroke, drugim pa nikakor ne. Nekdo je celo rekel: „Pijancem in zapravljevcem se bo zdaj v Vitanji dobro godilo. Uboge žene in ubogi otroci!“ Bodite prepričani: zapravljevcem in pijanci in sploh ljudje, ki niso na dobrem imenu, ne bojo dobivali pri nas nobene pomoči! S pomočjo Vitanjske posojilnice pač ne bojo spravljali na beraško palico svojih žen in svojih otrok. Vložnikom toraj ni treba biti v nobeni skrbi; saj poznamo ljudi po naši okolici in vemo, komu se sme denar zaupati, komu ne.

Oni pa, ki si bojo pri nas denar izposojevali, so pa tudi lahko mirne vesti. Naj le redno obresti plačujejo in vsako leto nekaj kapitala povračujejo, živa duša jih ne bo spravljala na kant! Se vé: če bi kakšen dolжник ne mislil na povračilo, ali če bi začel prav slabo gospodariti, da bi vtegnili priti poroki v nevarnost, potem se bo moral denar iztirjati, kajti denar, ki ga mi posojujemo, ni naše blago, to je nam zaupan denar. Ptujega blaga pa ne smemo nikomur dajati zastonj. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Sesna praseta in njih odstavljanje.

(Konec.)

Najbolje se tako-le odstavljajo praseta. Kedar se približa čas za odstavljanje, kakih 10 dni prej, začne se prasetom v njih oddelku dajati po več hrane, in spuščajo se k svinji le po trikrat na dan, a kmalu le po dvakrat, naposled pa le po edenkrat. Če se tako ravna, svinja polagoma izgublja mleko, in praseta hitro pozabijo mleko s svinjo vred. Hitro odstaviti praseta je pa, kakor je bilo že omenjeno, vselej škodljivo in se zato ne more priporočati. Kedar se praseta odstranijo, denejo se ona ali pa svinja v drugi hlev, da se več ne vidijo in več ne slišijo in drugi drugega pozabijo popoln.

Če ima svinja, ko so se praseta odstavila, še dosti mleka, daje naj se jej po manj in manj tečne hrane in iz prva slednji dan, pozneje pa

na drugi dan malo pomolze. Tako bode kmalu izgubila mleko, potem naj se pa zopet bolje krmi, da se prej zopet opomore.

Kedar se je prase odstavilo, ni vse eno, kaka hrana se mu daje. Če se prase prav ne krmi, ima kmetovalec gotovo škodo. Prve dni praseta ne marajo jesti in zaradi tega nekoliko shujšajo. Da se jim pa preveč hrana hipoma ne premeni in da v rasti preveč ne zaostanejo, dobro je, da se k hrani, katero dobivajo, prideva nekaj posnetega ali kislega gorkega mleka in da se jim sploh več tednov daje gorka jed. Dalje ko dobivajo mleka, bolje uspevajo. V mleko se lahko primeša ječmenove, ovsene ali koruzne debele moke, lanenih prg ali kuhanega sočivja, da je hrana kolikor moči tečna.

Če so se na ta način polagoma navadila druge hrane, daje naj se jim tečna, močna krma, da hitro rastejo in se ugodno razvijajo. Če pa dobivajo premalo in preslabe krme, kakor krompirja, pese, repe, rženih otrobov, listja itd., rastejo le po časi, dobijo dolgo glavo, suh vrat, ozek, oster hrbet, ozek križ in čok, dolge noge, suha pleča in stegna, iz kratka: tako obliko, da ni pričakovati, da bi kedaj imeli dosti mesa in bi se kedaj dali dobro opitati. Prašiči, ki so mladi imeli dosti jesti, odebelijo se tudi pozneje lahko, nasproti se pa prašiči, ki so mladi imeli preslabo hrano, ne dajo zrediti in odebeliti. Da bode prase hitro in lepo raslo, dajati se mu mora krma, ki ima v sebi dosti sestavin, iz katerih se narejajo kosti in meso, to je mnogo fosfornokislega vapna in proteina. Teh sestavin je pa posebno dosti v mleku, sladkem in kislem, v sočivji, raznih žitih, lanenih prgah, zeleni detelji in grašici, ne pa v krompirju, pesi, repi itd. Ni torej prav, če nekateri gospodarji skoro izključno z njimi krmijo praseta.

S tem bi bili skorej vse povedali, kar se da sploh reči o tej stvari. Vsaka gospodinja bode pa še lahko sama kje kaj dodala, kar že zna iz lastne skušnje, da je dobro.

Sejmovi. Dne 4. julija v Vozenici in v Vidmu, v Podplatu in na Rečici. Dne 7. julija v Brežicah, v Vojniku, v Mariboru. Dne 8. jun. pri sv. Juriji na Pesnici, pri sv. Emi in v Pišecah. Dne 9. julija v Konjicah.

Dopisi.

Od sv. Marjete pri Rimskih toplicah. (Smrtna kosa.) [Konec.] Kakor je bil g. Josip Ožek kot značajan krščanski dijak in mladenič vsem v izgled, takó je bil sedaj tudi v svoji mučni bolezni v izgled vsakemu bolniku; nekaj časa je upal, da še ozdravi, a ko se mu je jelo le hujšati, udal se je v Božjo voljo, prosil za spovednika in se lepo pripravil na pot v večnost; sam si je poiskal svečo svojega prvega

obhajila, rekoč, da je ne bode treba domačim iskati. Ko je ta blagi mladenič izdihnil svojo dušo, zastokala je britko cela vas, cela okolica, in ta izguba ganila in presunila je vsacega, kateri je ranjkega poznal. Kako je bil g. Josip Ožek priljubljen, to priča gotovo najbolj njegov pogreb. V ponedeljek dne 16. junija ob 1/2 9. uri zjutraj hitelo je ljudstvo od vseh strani skupaj; kljubu lepemu vremenu in delu na polji se je vendar mnogo kmečkega ljudstva zbralo, da skaže ranjkemu še zadnjo čast in ga priporoči milosti Božji. V dolgi procesiji, katere se je vdeležilo osem preč. gosp. duhovnikov in drugih gospodov od blizo in daleč, spremili smo ranjkega v farno cerkev in od todi na mirodvor. Akademsko društvo „Triglav“ poslalo mu je po zastopnikih g. Korun-u in g. Krančič-u lep venec, kateri se mu je položil na gomilo. Po dokončanih cerkvenih obredih povzdignil je na grobu modroslovnik g. Valentin Korun svoj milodoneči glas ter se v imenu „Triglavanov“ poslovil od ljubega jim tovariša; rekel je med drugim, da je nepričakovana žalostna vest o smrti Ožek-ovi, katero je brzojav prinesel v Gradec, „Triglavane“ močno pretresla in ganila; povdarjal je lepe čednosti in lastnosti, posebno kolegijskosti in narodnost ranjkega ter se slednjič v imenu dijakov zahvalil preč. gosp. duhovnikom in vsem, ki so se pogreba vdeležili. Na to je preč. gosp. župnik Janžek v ginljivem govoru razlagal lepo krščansko, izgledno življenje ranjkega in njegovo udanost v voljo Božjo; tolažil je pričujoče, katerih niti eno oko ni ostalo suho, tolažil je vsled te strašne izgube skoraj neutolažljive stariše, da naj nikar preveč ne žaljujejo, ako je Bog drugače obrnil, kakor so oni obračali; kajti kogar Bog ljubi, tega vzame k sebi. Pevci iz Laškega trga zapeli so mu potem milodonečo nagrobnico „Nad zvezdami“. Takó je bila končana ta žalostna svečanost, zaprla se je gomila za blagim možem, za boriteljem naših pravic, za nadpolnim slovenskim mladeničem. Daj pa Bog, da bi besede g. Korun-a in preč. gosp. župnika, katere so proslavljale tako lepe čednosti ranjkega, ne bile zastonj, temveč da bi povzročile, da bi se slovenski dijaki in mladeniči po izgledu ranjkega g. Josipa Ožek-a ravnali. Res na njegovem grobu obljubimo, da hočemo sedaj, ko smo zopet enega boritelja izgubili, zato tem vstrajnejše delovati za našo sveto reč, za narodne pravice; ednega nam je nemila smrt prerano pokosila, stopimo tedaj ožje skupaj in ne vdajmo se! Dovolite mi še samo, da se v imenu potrutih starišev, bratov in sester ranjkega na tem mestu prisrčno zahvaljujem v prvi vrsti preč. gospodom duhovnikom za tako obilno vdeležitev pri pogrebu, nadalje gg. Korun-u in Krančič-u kot zastopnikoma društva „Triglav“ za krasen venec in vsem, ki ste se blagovolili pogreba vdeležiti po-